

## Stat og Borger i det gamle Babylon.

Studier fra Sprog- og Oldtidsforskning.

C. W. Westrup. (Tillges Forlag).

—o—

Daglig møder man baade i Skrift og Tale den Paastand, at vor Tid er i Besiddelse af en enestaaende Kultur i Forhold til alle andre Tiders. Menneskeslægts Udvikling fra den oprindelige Naturtilstand til vore Dages Standpunkt ses vistnok af de fleste som en ubrudt opadstigende Linie, der i Nutiden har naaet et Slags Højdepunkt. Og dog viser Historien et noget andet Billede. Den vidner om store Brud, vældige som Syndflodsbegebenheder i Slægtens Fremadstræben. Den afdækker gennem Oldtidsfundene mangen fint udviklet Kultur, som igen er gaaet til Grunde, smuldret hen ved indre Brøst og skyllet bort af kraftigere mere barbariske Tilstande. Udgravningerne i det gamle Indien og Ægypten og Fundene fra Incaperioden i Peru peger øjensynligt alle i denne Retning.

Aldrig har dog vist Oldgransningen bragt noget betydningsfuldere for Lyset end de omfattende Fund i Begyndelsen af dette Aarhundrede fra det gamle Babylon under den mægtige Konge Hammurabis Dynasti c. 2232—1933 for Kristus.

Franske Forskere fandt først Hammurabis egen Lovbog, og senere er en Mængde Retsdokumenter, navnlig Kontrakter — Leje-, Lærlinge- og Ægteskabskontrakter — kommet for Dagens Lys, velbevarede, nøjagtigt daterede Tavler, som giver et fuldt paa-lideligt Billede af Samfundsforholdene i dette mægtige Rige for Aartusinder siden. Og blandt mange andre beundringsværdige Enkeltheder findes her et Punkt af den største Interesse for Kvindesagens Venner: det Billede de nævnte Lovtavler giver af Kvindens Stilling i denne Oldtidsstat. Her møder vi nemlig det overraskende Faktum, at Retsordenen i det gamle Babylon i hine fjernere Tider stillede Kvinden lige saa frit og selvstændigt — ja i flere Hensender endog mere selvstændigt — end hun i Nutiden staar her i Danmark. Navnlig den

ugifte Kvinde synes at have været ganske ligestillet med Manden i det sociale Liv. Kontrakterne viser hende som den, der havde lige Arveret med Mænd og fri Myndighed og Raadighed over sin Ejendom. Hun forlod ofte Hjemmet og grundede med sine egne Midler selvstændig Virksomhed. Hun kunde uden Formynder sælge, forpagte og udlaane sit Gods. Hun indgik Retshandler, førte selv Processer, stiftede Laan, bestyrede Jordejendomme og traf testamentariske Bestemmelser. Ofte drev hun større praktisk Virksomhed, Handel eller Pengeforretning, — kort sagt i formueretlig Henseende ses hun væsentlig ligestillet med Manden. I Ægteskabet var Kvindens Selvstændighed derimod langt mindre, særlig under Hammurabis Forgængere, men i hans Love gives der hende dog en mangesidig Beskyttelse. Hun kunde saaledes ved Dom faa Skilsmisse, hvis Manden forlod Hjemmet, uden hendes Skyld ophævede Samlivet eller „groveligt havde krænket hende.“ Forældremyndigheden tilkom baade Fader og Moder i lige Grad, og som Enke havde hun Ret til som Familiens Overhoved at tage Bestemmelse om alle dens Forhold.

Kvinder var i Babylon gyldige Retsvidner i Lighed med Mænd, og Kontrakterne er underskrevne med Mands- og Kvindenavne, f. Eks. fire af hver Slags. I det hele taget betragtedes de som Borgere i Staten, sidestillede med Mænd.

Den Frihed, som Kvinderne gennem megen Modstand har naaet i vore Dage, ejede de altsaa for Aartusinder siden i Babylon, og paa flere Punkter, navnlig det meget væsentlige, Forældremyndigheden, havde de endog en større Ret. Hos os har jo som bekendt den gifte Moder ingen Raadighed over sine Børn, de kan fratages hende mod hendes Vilje og overgives i fremmed Væretægt, — ja det er jo endog saa lovligt at hemmeligholde deres Opholdssted for Moderen! Lige overfor en saadan Retspraksis vender Tanken sig med dobbelt Beundring mod den vise Hersker og det ældgamle Folk, hvis Kultur, Levesæt og Samfundsforhold ved disse Tavlefund saa at

sige har rejst sig af Graven og træder os lyslevende i Møde med sit eget Sprog og i sin egen Dragt.

For os, der staar midt i Nutidens store Kvindebevægelse, er det da af megen Betydning at sætte os ind i den Opfattelse af Kvindeværd og Kvindekaar, som var den herskende i en af Oldtidens højst kultiverede Stater. Og herom giver det lærerige lille Hefte „Stat og Borger i det gamle Babylon“ enestaaende interessante Oplysninger. C. M.

## En af de første.

—o—

Telegrafens bragte Søndag den 30. November Bud fra Kristiania om, at Fru Hedevig Rosing var død i en Alder af 86½ Aar.

Hun var en ualmindelig tiltalende Personlighed, et elskeligt Menneske og dertil i Besiddelse af den Dygtighed, der tager Initiativ og bryder ny Vej.

Fru Rosing var født i Horsens; som ganske ung blev hun Privatlærerinde, men i Slutningen af Halvtredserne henvendte hun sig til Inspektøren ved Københavns Folkeskoler, Fattigskolen kaldtes det den Gang, med Anmodning om at faa Ansættelse som Lærerinde. Hun fik der det Svar, at Kvinder ikke anvendtes til Undervisning i boglige Fag. Samme Inspektør blev kort derefter Kultusminister og anordnede straks en Eksamensprøve for Lærere, og Hedevig Rosing var blandt de 4 første, der underkastede sig Prøven og blev nu Lærerinde i „Fattigskolen“.

1865 giftede hun sig imidlertid med sin Fætter Anton Rosing, og drog med ham til Norge, hvor den begavede dygtige Mand var Lærer ved Landbrugsskolen i Aas. Kun to Aar varede dette Ægteskab, Rosing døde, og Fru Hedevig vendte atter tilbage til Undervisningen, denne Gang til Kristiania Folkeskoler. Fra den Tid skriver sig hendes udmærkede ABC, „Barnets første Bog“, der er udkommet i ca. 200,000 Eksemplarer, samt „Vejledning ved Undervisning i Læsning og Skrivning efter Lyd- og Stavemetoden“, den var banebrydende for den ny Undervisningsform for Smaabørn, begge disse Bøger har været meget brugt, ogsaa i Danmark.

1872 gik hun imidlertid over til et nyt Virkefelt, nemlig Døvsstummeundervisningen. Hun virke-